

GRADIVO ZA MEDIJE

SODELOVANJE DRŽAVNIH INSTITUCIJ PRED AKCIJO OČISTIMO SLOVENIJO 2012

V Republiki Sloveniji se že dolgo soočamo s problemom nezakonitega odlaganja različnih vrst odpadkov v naravno okolje. Nelegalno odloženi odpadki predstavljajo nevarnost za zdravje ljudi, saj velikokrat vsebujejo nevarne snovi. Pogosto so vir onesnaženja tal, podtalnice in vodotokov ter gojišče za različne prenašalce nalezljivih in drugih bolezni. Slovenija ima urejen sistem ravnanja z odpadki, ki državljanom zagotavlja zakonito prepuščanje nastalih odpadkov na domačem pragu (zabojnik), ekološkem otoku ali v občinskem zbirnem centru. Odpadki so vir surovin. Da omogočimo njihovo nadaljnjo uporabo, jih moramo zbirati ločeno:

1. **odpadno embalažo** prepuščamo v rumenih vrečah ali zabojnikih za embalažo, na ekoloških otokih ali v zbirnem centru,
2. **odpadni papir in karton** prepuščamo na ekološkem otoku,
3. **odpadno steklo** prepuščamo na ekološkem otoku,
4. **biološke odpadke** (odpadki nastali pri pripravi oz. predelavi hrane: od poljščin, sadja, zelenjave do odpadkov v gospodinjstvu pa tudi večjih količin odpadkov iz živilsko predelovalne industrije, ...) ter zeleni odpad (ostanki obreza drevja, grmovja in drugih nasadov, ostanki ob masovni vzgoji nekaterih industrijskih kultur: hmelja, koruze, pšenice, listja listavcev, grozdja, sadja ipd., obrez živih mej, grmovnic in okrasnih rastlin) lahko sami kompostiramo ali prepustimo v zabojniku za biološke odpadke,
5. **nevarne odpadke** prepuščamo v zbirnem centru ali v mobilnih zbiralnicah ob akcijah izvajalca javne službe zbiranja komunalnih odpadkov,
6. **odpadna zdravila** vračamo v lekarno,
7. **odpadna fitofarmacevtska sredstva** prepustimo v trgovini, kjer smo jih kupili, ali pa jih kot nevarne odpadke prepustimo v zbirnem centru,
8. **odpadne baterije** prepustimo v trgovini, kjer smo jih kupili, ali pa jih kot nevarne odpadke prepustimo v zbirnem centru,
9. **odpadno električno in elektronsko opremo** lahko ob nakupu nove električne ali elektronske opreme (novega enakovrednega izdelka) oddamo na prodajnem mestu, ali v zbirnih centrih izvajalcev občinske javne službe ali v zbiralnicah proizvajalcev in pridobiteljev EE opreme,
10. **izrabljene gume** lahko prepustimo vulkanizerju pri sami menjavi. Ta jih je dolžan tudi brezplačno prevzeti. Lahko jih prepustimo na prevzemnem mestu zbiralca izrabljenih

gum, do 50 kg pa jih lahko oddamo tudi v zbirnem centru,

11. **gradbene odpadke** oddamo zbiralcu ali obdelovalcu gradbenih odpadkov. Nekateri izvajalci javnih služb zbiranja s komunalnimi odpadki zbirajo gradbene odpadke iz gospodinjstev tudi v zbirnih centrih, ki jih upravljajo. Vendar gre za sprejem manjših količin gradbenih odpadkov, ki nastanejo pri manjših gradbenih delih v gospodinjstvih in sprejem teh odpadkov ne sodi v izvajanje občinske javne službe zbiranja komunalnih odpadkov,
12. **z azbestnimi odpadki** ravnamo izjemno previdno. Potrebno je upoštevati navodila za ravnanje s tovrstnimi odpadki,
13. **odpadno pohištvo, kovine in podobne odpadke** lahko prepustimo izvajalcu javne službe zbiranja odpadkov v zbirnem centru.

Pravne osebe in samostojni podjetniki morajo odpadke, ki nastanejo pri opravljanju njihove dejavnosti oddati zbiralcem ali obdelovalcem odpadkov in morajo imeti dokazilo o oddanih odpadkih. Komunalne odpadke, ki nastanejo pri njihovi dejavnosti pa pravne osebe in samostojni podjetniki prepuščajo izvajalcu javne službe zbiranja komunalnih odpadkov.

Za pravilno ravnanje z odpadki je odgovoren njihov povzročitelj ali imetnik.

Kljub temu, da ima Slovenija urejen sistem ravnanja z odpadki, ki državljanom omogoča, da odpadke zakonito prepuščajo, imamo v Sloveniji več tisoč nelegalnih odlagališč. Na njih je največ gradbenih in komunalnih odpadkov, pa tudi izrabljenih gum, baterij, akumulatorjev,... Poseben problem nelegalnih (divjih) odlagališč je velika količina zavrženih azbestno-cementnih plošč, ki so v primeru nestrokovnega ravnanja, zelo nevarne. Vsakodnevni nadzor nad divjimi odlagališči odpadkov izvaja Inšpekcija za okolje in naravo v okviru svojega rednega dela. Sicer inšpektorji prioriteto izvajajo nadzor največjih industrijskih onesnaževalcev, pri katerih morajo opravljati redne nadzore, ker predstavljajo največje tveganje za okolje. Letos pa so prioriteto obravnavali tudi 293 lokacij nelegalnih odlagališč odpadkov iz registra divjih odlagališč, ki je nastal leta 2010 na podlagi akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu.

Stroške odstranitve nezakonito odloženih odpadkov nosi njihov povzročitelj ali imetnik. Če se odkrije povzročitelja ali imetnika odpadkov po odstranitvi nezakonito odloženih odpadkov, stroški odstranitve bremenijo povzročitelja oz. imetnika odpadka. V primeru, da povzročitelja odpadkov ni možno ugotoviti, inšpektor za okolje odredi odstranitev teh odpadkov izvajalcu javne službe ali drugi osebi pooblaščen za ravnanje z določenimi vrstami odpadkov na stroške lastnika parcele, na katerem so nezakonito odloženi odpadki. Enako pooblastilo za ukrepanje ima tudi občinska inšpekcija v primeru, ko gre za komunalne odpadke.

Globe v zvezi z nepravilnim ravnanjem s komunalnimi odpadki določajo predpisi lokalnih skupnosti.

SODELOVANJE DRŽAVNIH INSTITUCIJ V AKCIJI OČISTIMO SLOVENIJO 2012

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje

Inšpekcije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo se bodo v času do akcije posebej posvetile problematiki nedovoljenega gnojenja kmetijskih površin, odlaganju komunalnih in drugih odpadkov na kmetijska zemljišča ali v gozdove, nedovoljenemu odlaganje zemljine... V prvih dveh mesecih letošnjega leta so gozdarski inšpektorji ob koncih tedna skupaj s Policijo nadzirali vožnjo z vozili v naravnem okolju na Notranjskem, Krasu, Trnovski planoti, Bovškem, Kočevskem, Pohorju, Golteh, Krimu. V teh akcijah so obravnavali prognozo za spust na Golteh, gnojenje na Postojnskem in odstranjevanje prikolice v gozdu na Notranjskem.

Inšpekcija za okolje in naravo bo v času akcije zagotovila udeležbo 8 inšpektorjev, ki bodo ta dan na voljo za dajanje informacij o predpisih, drugim zaposlenim, pa bodo priporočili, da se akcije udeležijo v svojih okoljih.

V času med 10. 3. in 23. 3. 2012 bo Inšpekcija za okolje in naravo prednostno izvajala nadzor nelegalnih odlagališč odpadkov. Tudi prejete prijave nezakonitega odlaganja odpadkov bodo obravnavane prednostno, prav tako pa bodo obravnavani predlogi Policije za prekrške nezakonitega odlaganja odpadkov.

Inšpektorji se bodo pridružili policistom na terenu tudi v popoldanskih urah ter ob sobotah in nedeljah. Nadzorovali bodo predvsem območja znanih nelegalnih odlagališč odpadkov ter izrekli kazni v primeru ugotovljenih kršitev.

Na podlagi prvega odstavka 17. člena Uredbe o odpadkih, je odpadke prepovedano puščati v naravnem okolju, jih odmetavati ali z njimi nenadzorovano ravnati. V primeru kršitev, je predpisana globa od 10.000 do 30.000 € za pravno osebo, 6.000 do 20.000 € za samostojnega podjetnika, od 2.000 € do 4.100 € za odgovorno osebo pravne osebe in samostojnega podjetnika ter 2.000 € do 5.000 € za fizično osebo.

Direkcija za ceste (DRSC)

Direkcija za ceste, ki upravlja s skoraj 6000 kilometri glavnih in regionalnih cest, je organizatorjem predlagala več kot 200 mest, ki so z vidika prometne varnosti in nemotenega odvijanja prometa primerna za začasna zbirna mesta, na katera se bo iz nelegalnih odlagališč dovažalo zbrane odpadke. Tu bodo odpadke dokončno pripravili za nadaljnji odvoz v zbirne centre za ravnanje z odpadki. Zbirna mesta morajo potrditi tudi občine. Do sedaj jih je potrjenih 88. Direkcija za ceste bo poskrbela tudi za odvoz odpadkov s teh zbirnih mest. Zaradi prepovedi vožnje za tovorna vozila med vikendi na nekaterih odsekih cest, bosta DRSC in Policija izdali dovoljenje za vožnjo vozilom, ki bodo odvažala zbrane odpadke, da le-ti ne bi predolgo stali na zbirnih mestih.

DRSC bo preko Prometnega informacijskega centra dodatno opozarjala udeležence v prometu, da smejo v akciji sodelovati samo s tehnično brezhibnimi vozili in na previdnost med prevozom, da se odpadki ne bi trosili po cestišču. Ostale udeležence v prometu bo pozvala k večji previdnosti zaradi možnosti različnih predmetov na vozišču in k pazljivejši vožnji v okolici mest, kjer bodo pričakovane zgostitve prometa pri odvozu odpadkov. Pri dejavnosti DRSC sodeluje okoli 1200 ljudi, zaposleni pa bodo tudi v tokratni akciji posvojili eno od divjih odlagališč in ga na

dan akcije sami v celoti očistili.

Policija

Policija v sklopu svojih rednih nalog evidentira na novo odkrita črna odlagališča. Kot partner v projektu je v letu 2010 (med februarjem in aprilom) na območju celotne države evidentirala skoraj 400 nelegalnih odlagališč. Med 10. in 24. marcem 2012, bo izvajala poostren nadzor nad območji znanih divjih odlagališč.

Na dan akcije bo zagotavljala večjo varnost in pretočnost prometa, kjer bo ta povečan ter skrbela za javni red in mir. Prisotnost policije bo večja na zbirnih centrih za odpadke in na trasi prevozov odpadkov.

Boj zoper ekološki kriminal je ena izmed prednostnih nalog policije. V primerih, ko gre za nelegalno odlaganje nevarnih in drugih odpadkov, zaradi katerih je močnejše ogroženo zdravje ljudi oz. so ogrožene živalske ali rastlinske vrste, preverja policija vse okoliščine o sumu storitve kaznivega dejanja. Najpogosteje obravnavano kaznivo dejanje iz tega področja je obremenjevanje in uničevanje okolja. V lanskem letu je bilo obravnavanih 32 kaznivih dejanj, od teh pa je bilo preiskanih 25.

V letu 2011 so zaradi nelegalnega odlaganja večje količine gradbenega izkopa na območju Krasa kriminalisti podali ovadbo zaradi razvrednotenja okolja. Še vedno je prisotna problematika nelegalnih pošiljk odpadkov (tudi čezmejnih), kjer so kriminalisti za dve pošiljki izrabljenih svinčenih akumulatorjev podali kazensko ovadbo. Prav tako je bilo obravnavanih več primerov nelegalnih odlagališč izrabljenih motornih vozil in odlagališč z vsebnostjo nevarnih snovi, kjer so bile ravno tako podane kazenske ovadbe.

Policija je zaradi narave svojega dela nemalokrat prva obveščena o različnih primerih nelegalnega odlaganja odpadkov ali drugih dogodkih s področja varstva narave. Najpogosteje gre za primere, ko državljani naletijo na nelegalno odlagališče odpadkov, nekaj pa je tudi primerov, ko državljani zalotijo tistega, ki odpadke nelegalno odlaga v naravo. V takšnih primerih morajo policisti postoriti vse potrebno, da se zavarujejo dokazi prekrška ter ugotovi istovetnost kršitelja. Policija nima neposredne zakonske podlage za ukrepanje zoper takšne kršitelje, je pa njena dolžnost, da o prekršku obvesti pristojni prekrškovni organ. V lanskem letu so policisti pristojnim prekrškovnim organom s področja varstva okolja podali skoraj 600 tovrstnih predlogov.

Carinska uprava RS

V času pred akcijo bodo cariniki na mejnih prehodih in mobilni oddelki poosttrili nadzor nad pošiljkami čezmejnega prevoza odpadkov. Pri tem bodo opravljali preglede transportne dokumentacije in blaga. Načrtovani sta tudi dve akciji poostrenega nadzora na mejnih prehodih skupaj z inšpektoratom za okolje.

Carina pri svojem rednem delu nadzoruje prevoz odpadkov preko meje in v notranjosti države. V letu 2011 je izrekla 24 prekrškov s tega področja in odkrila tudi primer nezakonitega odlaganja odpadnega materiala na Krasu, povezan s pošiljanjem odpadkov prek meja.

Ministrstvo za obrambo

V vseslovenski prostovoljski akciji Očistimo Slovenijo 2012 bo aktivno sodelovalo tudi Ministrstvo za obrambo. K akciji bodo pozvani vsi zaposleni na Ministrstvu za obrambo, Slovenska vojska pa bo v akciji sodelovala tudi z materialnimi sredstvi. V dogovoru s posameznimi slovenskimi občinami bo sodelovalo okrog 1.000 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske, ki bodo z več kot 80 vojaškimi tovornimi vozili sodelovali pri čiščenju divjih odlagališč na 63 lokacijah po Sloveniji, in sicer na 9 lokacijah na Primorskem, 7 na Notranjskem, 4 v Ljubljani in njeni okolici, 15 na Gorenjskem, 14 na Dolenjskem, 4 na Koroškem, 9 na Štajerskem ter na eni lokaciji v Prekmurju. Drugi pripadniki in pripadnice Slovenske vojske se bodo v akcijo vključili v svojih lokalnih okoljih.

Pripadniki in pripadnice Slovenske vojske bodo pred tem očistili zemljišča, ki so v lasti Ministrstva za obrambo, vojašnice, skladišča ter druge objekte Slovenske vojske, pa tudi neposredno okolico teh objektov. Odpadke bodo zbirali ločeno in jih prenesli na zbirna mesta, ki jih bo določil organizator okoljske akcije.

K prostovoljni udeležbi v svojih lokalnih okoljih bodo pozvani tudi zaposleni na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter pripadniki različnih prostovoljskih ter drugih organizacij in društev na lokalnih ravneh, ki delujejo na področju zaščite in reševanja ter pomoči ob naravnih in drugih nesrečah.

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS)

Akciji Očistimo Slovenijo 2012 se bodo pridružili tudi zaposleni v Zavodu za gozdove Slovenije. S svojimi zaposlenimi dobro obvladujejo gozdni prostor, ki pokriva za dobro polovico Slovenije, kar 58 % površine. Največ dela opravijo pri iskanju nelegalnih odlagališč in vnosu le teh v kataster. Na terenu pri tem sodeluje preko 400 gozdarjev. S tem izpolnjujejo svoje poslanstvo, to je ohranjanje in sonaravni razvoj slovenskih gozdov. Z nelegalnimi odlagališči ukvarjajo skozi vse leto. Ob svojem rednem delu preverjajo stanje nelegalnih odlagališč in vse spremembe vnesejo v digitalni kataster. Stalno obveščajo pristojne službe za sanacijo divjih odlagališč. V primeru, ko na divjem odlagališču v gozdu evidentirajo nevarne odpadke, o tem takoj obvestimo okoljskega inšpektorja. O tem redno obveščajo tudi gozdarsko inšpekcijo.

Na dan akcije bodo gozdarji usmerjali prostovoljce do lokacij nelegalnih odlagališč odpadkov v gozdu in sodelovali pri odstranjevanju odpadkov. Svetovali bodo glede pomembnosti pravičnega ločevanja odpadkov.

Vsako od nas lahko prispeva k zmanjšanju črnih odlagališč tako, da ločuje in pravilno odlaga odpadke.

Vabimo vas, da se pridružite akciji očistimo Slovenijo 2012!

Več o akciji: <http://www.ocistimo.si>

Več o odpadkih si lahko preberete na: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/odpadki/